

Till den det berör:

Rätans hembygdsförening

- Projekt säkerställ funktion och kondition på Rätans hembygdsgård

Bakgrund

Rätans hembygdsförening med hembygdsgård startade i början på 1930 talet. Under årens lopp har det varit en aktiv verksamhet med stort fokus på att omhänderta byggnader samt genomföra aktiviteter som främjar lokala kulturella och historiska intressen samt för traditionerna vidare.

Hembygdsgården består av tre gamla hus med utställningar, en loge avsedd för dans och konserter, en utomhusscen med fasta bänkrader samt flertalet gamla byggnader. Till detta finns en kafébyggnad med kök och sittplatser.

Rätans hembygdsgård har genom åren varit en naturlig mötesplats för tradition, konserter och dans. Då föreningslivet förändras i vårt samhälle och med det minskat intresse för att arbeta ideellt har den nuvarande styrelsen tagit fram mål att lyfta föreningens aktivitetsnivå för att locka fler invånare till engagemang och medlemskap, en styrelse som växer samt att öka antalet besökare och turister på hembygdsgården. Sammantaget stärka organisation och ekonomi i föreningen. Kaféverksamheten har arrenderades ut de senaste två åren och målet är att fortsätta så. Styrelsen lever efter devisen en levande hembygdsförening behöver en levande hembygdsgård och en levande hembygdsgård behöver människor som nyttjar dess möjligheter. Behov finns således av att utveckla såväl hembygdsgården som verksamheten.

Ambition

En ny styrelse tillträdde våren 2023 med ambitionen att bygga en stabil och förnygrad organisation för framtiden. Ambitionen är att öka antalet aktiviteter på hembygdsgården för att återigen skapa en naturlig mötesplats för alla åldrar bland boende såväl som för turister i omgivningen. Aktivitet och besökare förväntas skapa egen intjäningsförmåga på sikt och tillsammans med externa bidrag säkerställer det en levande hembygdsgård i gott skick som håller sig inom ramarna för säkerhet, hälsa och miljö.

Det skall vara naturligt att vara medlem i föreningen, agera ekonomisk bidragsgivare samt vara en turist som bidrar till hembygdsgårdens fortlevnad.

Det är överlag en god kondition på byggnaderna dock behöver utanpåliggande träkonstruktioner renoveras samt att brygga och bänkrader kring scenen behöver förbättras för att inte vara risk för besökare. Köket och kaffet har fått anmärkningar från miljö och hälsa och har behov av renovering.

Sommaren 2023 blev det läckage i taket till den relativt nyanlagda toalettbyggnaden. Läckaget åtgärdas genom lokala sponsorer och beräknas uppgå till en kostnad av 75 000 kr + arbetstid. Lokala företagare i bygden har lovat att vara behjälpliga.

Föreningen har brist på ekonomiska medel varför bidrag för renoveringar och anpassningar måste sökas från externt håll.

Moderniserings och anpassningsbehov

Styrelsen har en lista som uppdateras löpande med behov av åtgärder på fastigheten. Vid säsongsavslutning 2023 för kafét gjordes utvärdering tillsammans med arrendator med perspektiv effektivitet samt krav att bedriva verksamhet.

- Köket behöver renoveras för att leva upp till kraven från hälsa och miljö samt anpassas för en utvecklad kaféverksamhet, med det en mötesplats i bygden samt i skick som medger evenemang som ökar till antal och storlek.
- Strandlinjen behöver återigen göras tillgänglig för småbåtar
- Farstukvistar, trappor, bänkrader och offentlig miljö behöver renoveras för att inte riskera att människor skadas.
- Dammlucka vid den gamla skvaltkvarnen behöver renoveras efter 2023 års stora regnmängder.

Hembygdsföreningen startar samverkansprojekt i bygden, vi värnar hembygdsgården Styrelsen tillsätter ett projekt över 36 månader med syfte:

- Öka lokalt ansvarstagande och engagemang kring hembygdsgården
- Säkerställa en hembygdsgård med funktion och kondition

Målet med projektet är:

- att hembygdsgården till vintern 2026 har genomgått aktiviteter som säkerställer funktion och kondition för verksamhet 10 år framåt.
- att fler personer i bygden ur varierande ålder varit delaktiga i aktiviteter som tar hand om hembygdsgården
- att styrelsen har fått fler kandidater till poster samt säkerställt långsiktig drift och underhåll
- att kafét möter arrendator samt miljö och hälsa och håller öppet sommar 2024, 2025, 2026 som en uppskattad mötesplats i bygden.

Projektets omfattning:

- Söka privatpersoner och företagare i bygden som engagerar sig frivilligt med kunskap och tid för att stegvis ta sig an projekt på byggnader och gård. Målsättningen är att skapa känsla av ansvar, intresse och tillhörighet för hembygdsgården och föreningen. Om möjligt sprida intresse och kunskap över åldersgränser genom att engagera familjer.
- Anpassning och renovering av kök för att säkerställa att kök och kafét klarar dagens krav. Anpassningar möjliggör effektivare hantering vid servering, uthyrning till större grupper eller vid genomförande av event så som spelningar, teater och dans. Det möjliggör högre nyttjandegrad då arrendator och privatpersoner som hyr kan verka i samma lokaler samma perioder under sommaren.
- Där så anses nödvändigt anlita lokala näringsidkare eller byns vaktmästare för att genomföra planerade åtgärder
- Material skall om möjligt köpas inom Bergs kommun

Projektets tidplan, 36 månader:

- Fas 1: 2310-2312 Projektidé och finansiering
- Fas 2: 2312-2402 Projektplanering och taktik för genomförande
- Fas 3: 2401-2404 Projektinitering och kommunikation i bygden, via byalaget m.m.
- Fas 4: 2404-2410 Pilotprojekt för engagera människor till renoveringar
- Fas 5: 2401- Köksprojektet startas- design, plan, resursallokering för renovering
- Fas 6: 2410-2606 Genomförande av projektets delar samt stimulera engagemang
- Fas 7: 2606-2610 Utvärdering, rapportering och projektavslut

Projektets ekonomi:

Kostnadsberäkning

- Anpassning och modernisering kök: 125-150 000 kr (Se kostnadsuppskattning IKEA)
- Material till att säkerställa funktion på byggnader och läktare: 40 000 kr
- Anlita extern hjälp: 40 000 kr
- Kommunikation och engagemang: 30 000 kr
- Föreningsutveckling: 15 000 kr

Arbetstimmar i projektet: 1050 timmar

- Styrelse- 450-550 timmar (5personer*30 timmar/år*3 år)
- Lokalt engagerade resurser- 600-750 timmar (200 timmar/ år*3 år. Mål >20 pers/ år)

Projektets totala budget estimeras till: 275 000 kr + 1190 timmar

Projektets budget kan disponeras annorlunda beroende på kommande behov och beslut.

Projektets organisation:

- Styrelsen i hembygdsföreningen är ansvarig för projektets genomförande och fungerar som projektets beställarfunktion
- Samverkan med styrelsen för Rätansbygdens byalag (möjlig referensgrupp)
- Projektledning vid uppstart:
  - Fastighetens behov och åtgärd: Fastighetsgruppen
  - Kommunikation och engagemang: ordförande, vice ordförande, kassör
  - Projektadministration och ekonomi: Kassör och ordförande
- Resurser engageras löpande efter behov och möjlighet från föreningens medlemmar, privatpersoner och företag i bygden.

Begäran bygdemedel:

Rätans hembygdsförening äskar bygdemedel från länsstyrelsen med utbetalning enligt överenskommen utbetalningsplan utifrån projektets faser.

- Anpassning och modernisering kök: 125 000 kr
- Material till att säkerställa funktion på byggnader och läktare: 20 000 kr
- Anlita extern hjälp (utöver montering kök): 20 000 kr
- Kommunikation och engagemang: 15 000 kr
- Föreningsutveckling: 5 000 kr

Totalt äskas: 185 000 kr i bygdemedel för perioden 202310 till 202606.

Kontaktpersoner:

Esbjörn Wickström – Ordförande, 0733-472 575, esbjorn.wickstrom@bizformate.com

Stina Torén – Kassör, 0705-839360, stinatoren@hotmail.com

Göran Dahlin - Tekniska frågor fastighet, 0705-585700, gdahlin@telia.com

Rätans hembygdsförening beslutade att begära medel för ovan åtgärder enligt styrelsebeslut 20231013, protokoll bifogas ansökan. Kostnadsuppskattning köksinredning från IKEA bifogas (skall ses som indikation och ej offert. Viss utrustning och design kommer förändras.)

För styrelsens räkning

Esbjörn Wickström
Ordförande